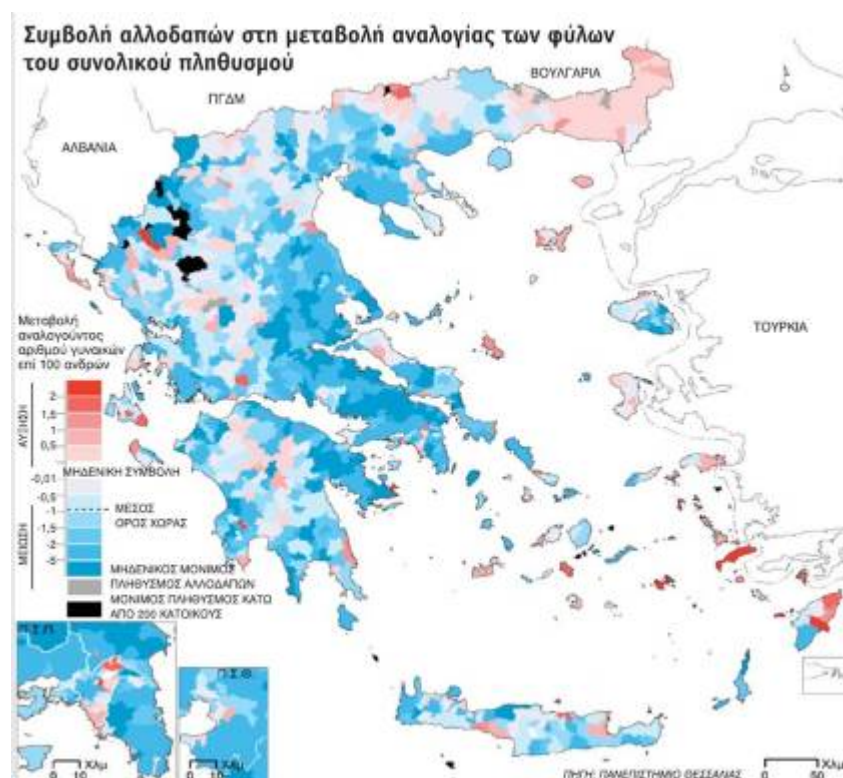

Η γεωγραφία της μετανάστευσης

Της ΕΛΕΝΗΣ ΔΕΛΒΙΝΙΩΤΗ

Η τραγωδία στα ανοιχτά της Κέρκυρας την Κυριακή που μας πέρασε έδειξε για άλλη μία φορά την ακτινογραφία ενός προβλήματος που κανείς δεν θέλει να δει... κατάματα. Οι μετανάστες τα τελευταία χρόνια είναι μέρος της ζωής μας, απέκτησαν πρόσωπο και οντότητα στην καθημερινότητά μας σε κάθε σημείο της Ελλάδας.

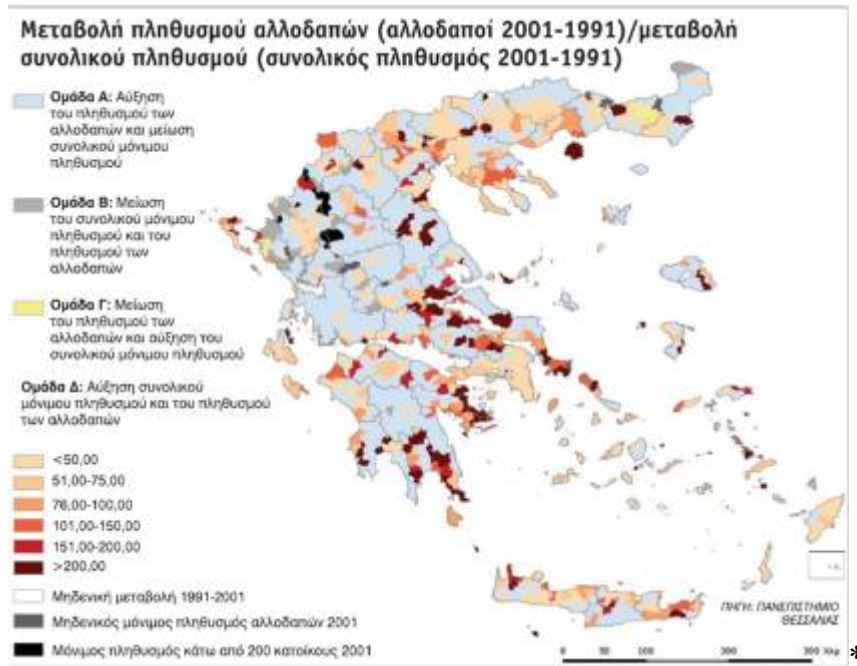

Η έρευνα του καθηγητή Βύρωνα Κοτζαμάνη από το Εργαστήριο Δημογραφικών και Κοινωνικών Αναλύσεων του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας διαπιστώνει ότι υπάρχουν μόλις 28 δήμοι σε σύνολο 1.034 που δεν έχουν αλλοδαπούς, ενώ σε 165 δήμους οι αλλοδαποί υπερβαίνουν το 10% όταν ο μέσος εθνικός όρος είναι 6,79%. Ταυτόχρονα η μαζική εισροή μεταναστών συνέβαλε στην αύξηση της γεννητικότητας στο ένα τρίτο των νομών της Ελλάδας, καθώς το 20% με 35% των γεννήσεων τη διετία 2004-2005 προέρχονται από αλλοδαπές μητέρες, και της γονιμότητας σε 15 από 21 νομούς όπου η γονιμότητα των Ελληνίδων είναι σχετικά συρρικνωμένη.

Αν προσέξει κάποιος την κατανομή σε Έλληνες και αλλοδαπούς στους χάρτες που έχουν καταγραφεί στην έρευνα ανακαλύπτει ιδιαιτερότητες που έχουν να κάνουν με μια ιδιότυπη... γεωγραφία μεταναστών. Έτσι:

* Υπάρχουν ελάχιστοι αλλοδαποί στη Θράκη.

* Υπάρχουν λίγοι στους νομούς της Ανατολικής Μακεδονίας, στο δυτικό τμήμα της ηπειρωτικής κεντρικής Ελλάδας με εξαίρεση τα Ιόνια και στο κεντρικό τμήμα της Πελοποννήσου.

Υπάρχουν περισσότεροι στις Κυκλάδες, στα Δωδεκάνησα και υπερσυγκέντρωση στους Νομούς Αττικής και Θεσσαλονίκης, καθώς και τους γειτονικούς νομούς.

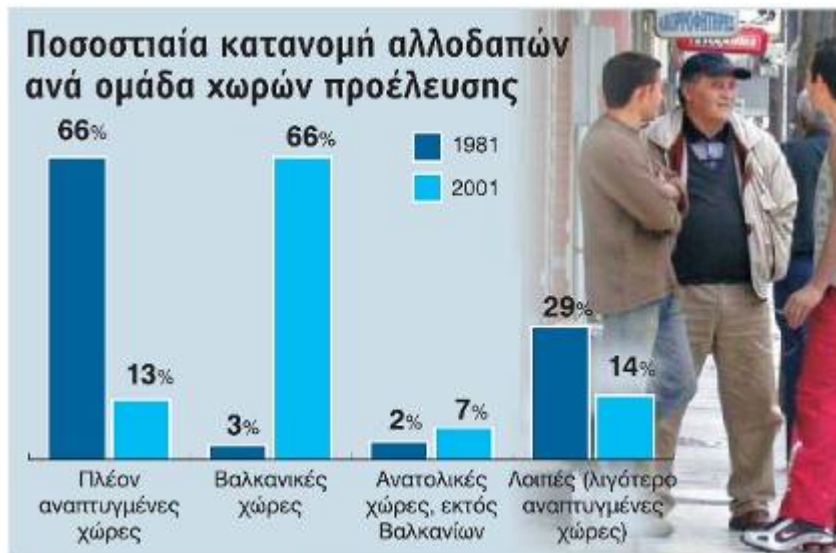
Στους 32 από τους 51 νομούς το ποσοστό των αλλοδαπών είναι σχετικά συρρικνωμένο, μικρότερο του 6%.

* Στο 1/4 των νομών υπερβαίνει το 8%. Στην ομάδα αυτή εντάσσονται οι περισσότεροι από τους νησιωτικούς νομούς όπως Ιόνια, Κυκλάδες, Δωδεκάνησα και το μεγαλύτερο μέρος της Κρήτης, η Αττική και οι γειτονικοί νομοί, η Λακωνία και ο Νομός Θεσσαλονίκης.

* Οι αλλοδαποί που προέρχονται από αναπτυγμένες χώρες συγκεντρώνονται περισσότερο από το μέσο όρο στα Ιόνια νησιά και στα περισσότερα από τα Δωδεκάνησα, στη Χίο και στην Κρήτη με εξαίρεση το Νομό Ρεθύμνου.

* Οι μετανάστες που προέρχονται από τις λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές εντοπίζονται σχεδόν αποκλειστικά σε τρεις νομούς: Αττικής, Βοιωτίας και Εύβοιας.

* Οι προερχόμενοι από τις πρώην σοσιαλιστικές χώρες -αν εξαιρέσει κανείς τα Βαλκάνια- βρίσκονται κυρίως στην Ανατολική Μακεδονία και Θράκη.

ΠΗΓΗ: ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Κατανομή γηγενών και παλιννοστούτων μαθητών κατά το σχολικό έτος 2004-2005

Τάξη	Αλλοδαποί μαθητές	Παλιν/ντες μαθητές	Σύνολο επικράτειας
▶ Νηπιαγωγείο	9.503	1.580	138.304
▶ Δημοτικό	59.334	8.405	638.550
▶ Γυμνάσιο	29.170	7.217	333.989
▶ Λύκειο & ΤΕΕ	15.456	7.258	338.189
▶ Σύνολο	113.463	24.730	1.449.032

ΠΗΓΗ: ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ 2006*

Οι προερχόμενοι από τα Βαλκάνια αλλοδαποί έχουν ισχυρότερες συγκεντρώσεις στην Ηπειρο, στη Θεσσαλία, στη Στερεά Ελλάδα και στο δυτικό τμήμα της Πελοποννήσου.

* Οι Βούλγαροι «υπο-εκπροσωπούνται» σχεδόν σε όλη την κεντρική και δυτική ηπειρωτική Ελλάδα και στα περισσότερα νησιά εκτός από την Κρήτη και τη Λέσβο. Αντίθετα έχουν μεγαλύτερες συγκεντρώσεις στη Φθιώτιδα και την Κρήτη, στους τέσσερις από τους επτά νομούς της Πελοποννήσου, στους Νομούς Σερρών, Κιλκίς, Καβάλας και Εβρου και δευτερευόντως στη Φωκίδα και τη Μαγνησία.

* Οι Αλβανοί, που αποτελούν την πλειοψηφούσα συνιστώσα των μεταναστών από τα Βαλκάνια -σχεδόν το 66% του συνόλου και το 88% των προερχόμενων από τα Βαλκάνια -έχουν «αγαπημένες» τις περιοχές της Ηπείρου και της Θεσσαλίας.

Στον πληθυσμό των Ελλήνων η σχέση ανάμεσα στους άνδρες και στις γυναίκες είναι σχετικά ισορροπημένη: 49,5% είναι οι άνδρες και 50,5% είναι οι γυναίκες και αυτή η ελαφρά υπεροχή των γυναικών οφείλεται αποκλειστικά και μόνον στη διαφορετική θνησιμότητα ανάμεσα στα δύο φύλα. Στον πληθυσμό των αλλοδαπών η σχέση αυτή είναι αντίστροφη, δηλαδή 54,5% για τους άνδρες και 45,55 για τις γυναίκες. Στο

σύνολο των αλλοδαπών αντιστοιχούν 83 γυναίκες σε 100 άνδρες, όμως η αναλογία αυτή ανατρέπεται αν εξειδικεύσουμε τη χώρα προέλευσης. Έτσι:

* Στους αλλοδαπούς που προέρχονται από τις πρώην σοσιαλιστικές χώρες αναλογούν 160 γυναίκες για 100 άνδρες.

* Στους μετανάστες από τις βαλκανικές χώρες αντιστοιχούν 75 γυναίκες ανά 100 άνδρες. Στις ομάδες Αλβανών, Ρουμάνων η αναλογία είναι περίπου 70 με 80 γυναίκες στους 100 άνδρες.

* Στους Πολωνούς υπερτερούν ελαφρά οι γυναίκες: 118 γυναίκες στους 100 άνδρες.

* Σε αυτούς που προέρχονται από τις Φιλιππίνες αντιστοιχούν 320 γυναίκες ανά 100 άνδρες.

* Στους Πακιστανούς αντιστοιχούν 5 γυναίκες στους 100 άνδρες.

Οι ανισορροπίες αυτές είναι συνυφασμένες με τις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες και το ρόλο των δύο φύλων στις χώρες προέλευσης αλλά και στις μεταναστευτικές στρατηγικές.

Αυτές οι αναλύσεις δείχνουν ότι οι αλλοδαποί χαρακτηρίζονται από νεανικότερες δομές καθώς η μέση ηλικία τους είναι κατά 10 χρόνια μικρότερη των Ελλήνων ενώ τα ποσοστά των ηλικιωμένων -πάνω από 65 ετών- είναι εξαιρετικά χαμηλά. Ταυτόχρονα οι άνδρες υπερέχουν σαφώς των γυναικών, σε αντίθεση με τον πληθυσμό της Ελλάδας.

Η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία δεν διαθέτει δεδομένα για τις γεννήσεις ανάλογα με την υπηκοότητα και την ηλικία της μητέρας προ του 2004, παρ' όλα αυτά ειδική έρευνα του Εργαστηρίου που πραγματοποιήθηκε το 2004-2005 έδειξε ότι οι γεννήσεις από αλλοδαπές μητέρες αποτελούν το 1/6 του συνόλου τη συγκεκριμένη διετία. Η συνεισφορά των Αλβανίδων είναι καθοριστική, καθώς σε 100 γεννήσεις οι 61 προέρχονται από μητέρες με αλβανική υπηκοότητα και μόνον 39 από αλλοδαπές μητέρες άλλης υπηκοότητας. Η γεννητικότητα είναι σαφώς υποδεέστερη στις Ελληνίδες. Στις 1.000 αλλοδαπές αναπαραγωγικής ηλικίας καταγράφεται ο διπλάσιος αριθμός γεννήσεων: 66 για τις αλλοδαπές και 33 για τις Ελληνίδες. Την ίδια διετία που υπάρχουν στοιχεία αντιστοιχούν κατά μέσο όρο: 2,21 παιδιά ανά γυναίκα στις αλλοδαπές με 2,54 για τις Αλβανίδες και μόνον 1,20 για τις Ελληνίδες. *